SMO-cursus 'Co-assistentschappen: onderwijs in de klinische fase'

J.H. Hoekstra

In de reeks van het aanbod van cursussen Specialisatie Medisch Onderwijs (SMO) werd de cursus *Co-assistentschappen: onderwijs in de klinische fase* op 23 en 24 maart 2000 verzorgd. De leiding van deze cursus lag in de handen van prof. dr. P.M.J. Stuyt, internist en voorzitter van het Onderwijs Management Team, Universitair Medisch Centrum Nijmegen, en dr. J.W. Briët, gynaecoloog en onderwijscoördinator affiliatie Deventer Ziekenhuizen. Deze cursus is bestemd voor degenen die betrokken zijn bij de uitvoering en ontwikkeling van onderwijs in de klinische fase, zowel in de academische ziekenhuizen als in de geaffilieerde instellingen. De leerdoelen van deze cursus omvatten onder andere de volgende thema's: het doel van de klinische fase in de opleiding, de diverse kenmerken van dit onderwijs, mogelijke verschillen tussen academische en geaffilieerde instellingen en het belang van kwaliteitsbewaking. De opzet van de cursus is kleinschalig met in totaal zestien deelnemers. De cursus is opgedeeld in vier workshops met gastdocenten. Van de cursisten wordt een actieve participatie verwacht, inclusief voorbereiding met huiswerkopdrachten.

Ik wil graag enkele punten noemen welke met veel enthousiasme aan de orde gesteld werden. Natuurlijk werden de uitgangspunten van het traditionele onderwijs vergeleken met de kenmerken van de nieuwe curricula en vertaald naar de leerdoelen tijdens de co-assistentschappen. Uitvoerig kwamen de co-assistentschappen in de traditionele disciplines in de academische ziekenhuizen aan de orde en het belang van goed opleiden voor de kwaliteit van een

afdeling. Andere onderwerpen waren: de leeromgeving en het leren in een context en de beginnende ontwikkeling van evidence-based medical education, inclusief de (nu nog bescheiden) uitdraai van de Cochrane Library.

Gastdocent professor Robert-Jan Simons gaf een indrukwekkende inleiding over het leren van professionals. Vanuit een achtergrond als organisatiepsycholoog noemde hij begrippen waar de gemiddelde clinicus zich zelden of nooit mee bezig heeft gehouden. Ik noem enkele aspecten. Wat is een goede professional? Wat voor modellen zijn ontwikkeld over de beïnvloeding van gedrag? Waarom treedt transfer niet op? Over het zelfgestuurd leren en het ervaringsleren.

Als geen ander kan professor Rein Zwierstra vertellen hoe aan een goede samenwerking tussen universiteit en affiliaties vormgegeven zou kunnen worden. Nu het merendeel van de co-assistenten buiten het academisch ziekenhuis wordt opgeleid, lijkt de tijd aangebroken om de situatie op onderwijskundig gebied nader te definiëren. Hij hield een pleidooi om de affiliaties professioneler te benaderen, te zoeken naar meer samenwerking, de opleiding van docenten ter hand te nemen, meer waardering voor goede affiliaties te uiten, maar ook te komen tot een meer professionele evaluatie met consequenties in zwakke situaties. Uit de Angelsaksische landen weten wij van het bestaan van 'teaching hospitals'. Het wachten is op de eerste universiteit in ons land die een dergelijk model gaat ontwikkelen. Het lijkt te passen in het beeld van de lerende profes-

sional. Eerst student, later assistent en daarna de lerende specialist tot aan de pensionering.

Modern onderwijs is niet meer voorstelbaar zonder huiswerkopdrachten en uitwerking van situaties in kleine groepen. Zo werden situaties uit de dagelijkse praktijk op leerdoelen en eindtermen beoordeeld. Hoe organiseer je een bepaalde stage of bed-side teaching? Hoe activeer je de 'kruksitter' tijdens een spreekuur? Wat is een leerzame farmacotherapiebespreking? Wat is een goed co-praatje? De interacties tijdens deze sessies waren zeer leerzaam en inspirerend voor verbetering van de dagelijkse praktijk. We hadden inmiddels veel geleerd over contextueel

leren. Alle lof voor hen die ons deze 'ervaringsmogelijkheden hielpen creëren'. Van harte aanbevolen voor alle opleiders van co-assistenten in de klinische fase.

De auteur

H. Hoekstra, kinderarts, onderwijscoördinator affiliatie Bosch Medicentrum, opleider kindergeneeskunde voor co-assistenten en assistenten, Bosch Medicentrum, 's-Hertogenbosch.

Dit cursistenverslag werd ingestuurd namens de Stichting ODOS.

Correspondentieadres

M.H. Sagasser, directeur Stichting ODOS, Stichting ODOS, UMC St Radboud, 108 ODOS, Postbus 9101, 6500 HB Nijmegen, tel: 024 – 3616788 / 3610151, fax: 024 – 3560433, e-mail: m.sagasser@aig.azn.nl.